

Oświadczenie złożone przez senatora Ryszarda Majera na 14. posiedzeniu Senatu w dniu 7 kwietnia 2016 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbiety Rafalskiej

Szanowna Pani Minister!

Częstochowskie Zakłady Przemysłu Zapałczanego SA to polska fabryka zapałek z siedzibą w Częstochowie, która funkcjonuje od 1882 r. Zapałki produkowane są nieprzerwanie od momentu założenia firmy w historycznym budynku i na linii produkcyjnej, którą zainstalowano około roku 1930. W 1913 r. pożar zniszczył większość drewnianych budynków. W związku z tą okolicznością został nakręcony jeden z pierwszych trzech filmów kinematografii polskiej, który posiada we własnych zasobach i udostępnia go zwiedzającym Muzeum Produkcji Zapałek. Film trwa około 3 minut i jest uważany za najstarszy zabytek polskiej kinematografii.

W latach 1922–1923 powstało Polskie Towarzystwo Przemysłu Zapałczanego SA. Wykupiło ono fabrykę zapałek w Częstochowie, co nastąpiło z inicjatywy ministra skarbu Władysława Grabskiego, który utworzył Polski Monopol Zapałczany. W 1925 r. częstochowska fabryka została wydzierżawiona spółce akcyjnej do celów eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego, będącej jej właścicielem do wybuchu II wojny światowej. W latach 1945–97 fabryka była zakładem państwowym, a w roku 1997 została wykupiona przez pracowników i jest spółką akcyjną, której akcjonariuszami są pracownicy. Od 2002 r. fabryka funkcjonuje jako muzeum techniki na podstawie statutu uzgodnionego z ministerstwem kultury.

Istotnym dla sprawy faktem jest to, że fabryka została wpisana do rejestru zabytków w lutym 2010 r. W związku z tym wpisem nie prowadzi działalności produkcyjnej. Funkcjonując jako żywe muzeum techniki, posiada unikatowe w skali światowej sprawne technicznie historyczne linie produkcyjne z czasów monopolu zapałczanego. Jedynym przychodem są opłaty turystów indywidualnych i zorganizowanych grup zwiedzających.

Obecnie podmiot boryka się z zadłużeniem, które powstało po pożarze, jaki miał miejsce w marcu 2008 r. Jak poinformował mnie pan Eugeniusz Kałamarz, prezes Częstochowskich Zakładów Przemysłu Zapałczanego SA, wszystkie środki obrotowe przeznaczone zostały na uruchomienie historycznych linii i usunięcie szkód. Powstały zaległości, tj. nieopłacone składki na ubezpieczenie społeczne za okresy: od lipca 2006 r. do lipca 2007 r. oraz od października 2007 r. do listopada 2009 r. W sumie wynoszą one:

- kwota główna 321.006,88 zł, odsetki na dzień 19 listopada 2014 r. na poziomie 254.937,00 zł;
- nieopłacone składki na ubezpieczenie zdrowotne, kwota główna 57.150,83 zł, odsetki na dzień 19 listopada 2014 r. na poziomie 41.035,00 zł;
- nieopłacone składki na Fundusz Pracy i FGŚP, kwota główna 34.505,03 zł, odsetki na dzień 19 listopada 2014 r. na poziomie 28.237,00 zł;
- koszty upomnienia 792 zł; koszty egzekucyjne 25.590,61 zł.

Podmiot stara się bezskutecznie o umorzenie istniejących należności, co pozwoliłoby mu na przetrwanie i dalsze funkcjonowanie jako placówki muzealnej o unikatowym w skali kraju charakterze.

Podczas rozmowy prezes E. Kałamarz wskazał na możliwość rozwoju jednostki w ramach działań sfinansowanej przez Śląski Urząd Marszałkowski i Urząd Miasta Częstochowy koncepcji funkcjonowania Częstochowskich Zakładów Przemysłu Zapałczanego SA jako „bramy” Śląskiego Szlaku Zabytków Techniki ze środków unijnych po uregulowaniu przez ZUS sprawy oddłużenia, będącej warunkiem skorzystania z tych środków. Realizacja tej koncepcji zakłada uruchomienie produkcji pokazowej dla celów dydaktycznych i uruchomienie nowych miejsc pracy, co jest ze wszech miar pożądane.

Warunkiem ożywienia bezcennego dla historii polskiego przemysłu podmiotu jest umorzenie należności przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, dlatego też zwracam się do Pani Minister o rozważenie możliwości umorzenia należności tego podmiotu, który nie jest firmą produkcyjną i nie dysponuje środkami finansowymi na sfinansowanie powstałych zaległości.

Ryszard Majer